

سیاست بازآفرینی شهری: دیدگاه‌ها و ضرورت‌ها

سیدمحسن حبیبی*، سمانه خیبری**

در دنیا مطرح شده و خود فرایندی تحولی را طی کرده است. بررسی معانی واژه‌های این ترکیب و همچنین سیر تحول این سیاست شهری در دنیا چارچوب اصلی گزارش را تشکیل می‌دهند.

تعاریف

«رشد یا منجر به رویش مجدد چیزی شدن»، «دوباره کسی یا چیزی را قدرتمند و نیرومند ساختن» و «نوسازی یا مرمت بدن یا بخشی از آن در یک سیستم بیولوژیکی بعد از ایجاد زخم و در فرایندی طبیعی» از جمله معانی مشترکی است که در اغلب فرهنگ‌های واژگان انگلیسی برای تعریف regeneration آمده است. معنای این واژه هنگامی که در ترکیب با صفت urban به معنای شهری و «وابسته به شهر»^۲ قرار می‌گیرد، همچون یک سیستم واجد حیات و پیچیده که در برگیرنده ارگانیزم‌های زنده، اکوسیستم‌ها، محیط انسان‌ساخت و جریان‌های اجتماعی است، روشن‌تر می‌شود. بررسی تعاریفی که نظریه‌پردازان برای این ترکیب در منابع مرجع مطالعات شهری ارائه کرده‌اند، می‌تواند در دستیابی به تصویری کامل‌تر از این مفهوم اثربخش باشد.

مفهوم و چیستی «بازآفرینی شهری»^۱ که در سال‌های اخیر به عنوان سیاست توسعه شهری در محدوده‌های آسیب‌پذیر و ناکارآمد شهرها معرفی شده است، در هاله‌ای از ابهام و عدم اجماع میان سیاست‌گذاران، صاحب‌نظران، برنامه‌ریزان و جامعه حرفه‌ای قرار دارد. تفاوت دیدگاه‌ها در نظریه‌پردازی در زمینه بازآفرینی شهری در منابع جهانی نیز به این موضوع دامن زده و منجر به آن شده است که سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان کشور همواره تصمیم‌ها و انتخاب‌های خود را با ارجاع به پیش‌فرض‌های شناختی و هنجاری مشترک میان گروه‌های مرجع، از جمله تجارب جهانی موفق (Lovering 2007) توجیه کنند. از این رو، به نظر می‌رسد دستیابی به تعریفی روشن از بازآفرینی شهری گامی بنیادی و ضروری پیش از هر گونه تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی و اقدام در محدوده‌های کارآمد یا ناکارآمد شهرها باشد.

نوشتار پیش رو خلاصه‌ای از گزارشی است که با هدف هم‌اندیشی و نزدیک شدن به تعریفی روشن‌تر از بازآفرینی شهری در جلسهٔ چهلیم شورای سیاست‌گذاری شرکت بازآفرینی شهری ایران ارائه شد. سیاستی که به عنوان یکی از سیاست‌های توسعه شهری از دههٔ ۱۹۸۰

smhabibi@ut.ac.ir

s.khabiri@modares.ac.ir

1- urban regeneration

2- connected with a town or city

* دکتری شهرسازی، استاد تمام دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران

** دانشجوی دکتری شهرسازی دانشگاه تربیت مدرس